

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

Gorzów Wielkopolski, dnia 17 czerwca 2025 r.

Poz. 1528

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NK-I.4131.18.2025 WOJEWODY LUBUSKIEGO

z dnia 7 lutego 2025 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024r., poz. 1465, 1572, 1907 i 1940) stwierdzam nieważność uchwały nr IX/56/2025 Rady Gminy Trzebiel z dnia 10 stycznia 2025r. w sprawie zasad przyznawania i wysokości diet dla sołtysów, w całości.

UZASADNIENIE

Na sesji w dniu 10 stycznia 2025r. Rada Gminy Trzebiel podjęła uchwałę w sprawie zasad przyznawania i wysokości diet dla sołtysów.

W podstawie prawnej uchwały wskazano przepisy art. 37b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (j. t. Dz. U. z 2024r., poz. 1465 ze zm.). Wskazany akt został doręczony organowi nadzoru w dniu 10 stycznia br.

W toku badania legalności przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdza, że została ona podjęta z istotnym naruszeniem prawa, tj. art. 37 b ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, zwanej dalej u.s.g.

W § 1 Rada Gminy Trzebiel postanowiła, iż sołtysowi za wykonywanie obowiązków określonych statutem sołectwa, związanych z pełnioną funkcją przysługuje dieta w wysokości 900 zł kwartalnie. Rada ustalając sołtysom dietę w formie zryczałtowanej nie zawarła postanowień dotyczących jej obniżenia w przypadku niewykonywania przez sołtysów obowiązków przez określony czas. To niewątpliwie narusza treść art. 37b ust. 1 u.s.g. Zgodnie z ww. przepisem, rada gminy może ustanowić zasady, na jakich przewodniczącemu organu wykonawczego jednostki pomocniczej będzie przysługiwała dieta oraz zwrot kosztów podróży służbowej, czyli takich regulacji, w ramach których określone zostanie kiedy, za co i w jakiej wysokości będą przysługiwały sołtysom ww. świadczenia.

W doktrynie i orzecznictwie sądów administracyjnych wskazuje się, że dietę należy postrzegać wyłącznie w kategoriach zwrotu kosztów związanych z pełnieniem funkcji, co decyduje o jej typowo kompensacyjnym charakterze. Środki uzyskiwane przez radnego czy sołtysa w ramach przysługującej mu diety, mają w istocie tylko i wyłącznie rekompensować w pewnym stopniu poniesione koszty wynikające z pełnionej funkcji. Skoro dieta sprowadza się do wyrównania wydatków i strat wynikających z wykonywania funkcji radnego czy sołtysa, to osoba pełniąca tę funkcję zachowuje prawo do zwrotu kosztów i wydatków poniesionych w związku ze sprawowaniem tej funkcji, a nie z tytułu samego bycia taką osobą. Użyty przez prawodawcę wyraz „dieta” należy rozumieć więc jako zwrot kosztów związanych ze sprawowaniem mandatu, co przemawia za jego kompensacyjnym charakterem.

Art. 37b ust. 1 u.s.g. zawiera upoważnienie dla organu stanowiącego gminy do sprecyzowania reguł (zasad), na jakich przysługiwać będzie rekompensata (wyrównanie wydatków i strat) w związku z wykonywaniem funkcji społecznej sołtysa (wyrok NSA z dnia 23 kwietnia 2020r., sygn. II OSK 1276/19). Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach w wyroku z dnia 20 kwietnia 2022 r., sygn. III SA/Gl 275/22, stwierdził natomiast, że: „Zakresem regulacji uchwały podjętej na podstawie delegacji ustawowej zawartej w omawianym przepisie winna być objęta m.in. sytuacja, gdy sołtys, przez dłuższy okres czasu nie wykonuje obowiązków wynikających z pełnionej funkcji, a tym samym nie ponosi żadnych kosztów związanych z pełnieniem funkcji.

W przeciwnym razie dieta ustalona w stałej kwocie ma charakter okresowego ryczałtu, który przyjmuje charakter stałego, wynagrodzenia, niezależnego od kosztów związanych z pełnieniem funkcji. Brak lub niewłaściwe uregulowanie w uchwale któregoś z wyszczególnionych ustawowo elementów, skutkuje istotnym naruszeniem normy kompetencyjnej wynikającej z art. 37b ust. 1 ustawy, wpływającym na legalność całej uchwały. Podkreślić należy, że w uchwale określono stałe wynagrodzenie przysługujące sołtysom, niezależnie od rzeczywistych kosztów związanych z pełnieniem funkcji, do czego organ nie posiadał kompetencji, co stanowi istotne naruszenie prawa. W uchwale nie zawarto unormowań, które określiłyby, kiedy dieta nie będzie przysługiwała (bądź nastąpi zwrot pobranej diety) w sytuacji, gdy sołtys nie wykonuje swojej funkcji przez dłuższy czas.” (podobnie w Komentarzu do art. 37b ustawy Pawła Chmielnickiego (Chmielnicki Paweł (red.) Ustawa o samorządzie gminnym, opublikowano WKP 2022)).

Innymi słowy, ustalona w stałej kwocie dieta w formie ryczałtu miesięcznego traci charakter rekompensacyjny, a przyjmuje charakter stałego, miesięcznego wynagrodzenia, niezależnego od kosztów związanych z pełnieniem funkcji (por. wyrok WSA w Opolu z 11 października 2012r., sygn. II SA/Op 387/12).

Mając powyższe na uwadze organ nadzoru stwierdził nieważność przedmiotowej uchwały w całości.

Pouczenie:

Od niniejszego rozstrzygnięcia służy prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. w terminie 30 dni od doręczenia rozstrzygnięcia za pośrednictwem Wojewody Lubuskiego.

Zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały organu gminy wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Z up. Wojewody Lubuskiego
Dyrektor Wydziału Nadzoru i Kontroli
Paweł Witt